

PRAVICA

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izda se vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Neprankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 50 — Cena: za 1 mesec Din 500, za četrt let Din 1500, za pol let Din 3000; za inozemstvo Din 700 (mesečno) — Oglaš po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročila na uprave jugoslovanske tiskarne, Ko potlačni o delok, Polanski nasip št. 2 — Rokopis se ne vrača

Delavci! Krščanski socialisti! Storite svojo sveto dolžnost!

Moto: »Brez krščanskega socializma ni Slovenske ljudske stranke. Lahko imamo močno stanovsko stranko, recimo kmetov, lahko je to močna stranka enega stana, ali to, kar imenujemo Slovensko ljudsko stranko, tega brez krščanskega socializma ni in nikdar ne bo.

Jaz Vam rečem: Avtonomije in avtonomistične misli brez krščanskega socializma tudi ne more biti. Kajti avtonomija ne pomeni samo to, da bi naša stranka dobila v Sloveniji moč, da bi tukaj vladala, marveč avtonomistično načelo pravi: vsak človek bo do zadnjega siromaka imel priliko odločiti povsod tam, kjer gre za njegove interese.

Dr. Andrej Gosar ob priliki 30 letnice kršč. soc. del. gibanja dne 1. VI. 1924 v Ljubljanskem domu v Ljubljani.

Delavci! Krščanski socialisti! Prvič, odkar obstoji Jugoslavija, se bje pri nas velivni boj za oblastne samouprave. Z domačimi besedami se to pravi, da se bje boj za deželne zbornice. Za deželni zbor na Kranjskem in za deželni zbor na Štajerskem. Brezdvoma je, da bo SLS dobila absolutno večino tako v kranjskem kakor tudi v štajerskem deželnem zboru (tako v Kranjski kakor tudi v Mariborski oblastni skupščini). Tovariši, Vi pa veste, da je bilo Vaše glasilo »Pravica« vedno pravično. In zato Vam povemo tudi v očigled tega važnega volivnega boja to, da ni v našem interesu, da se bje boj za dvoje deželnih zborov, za dvoje oblastnih skupščin, v Mariboru in v Ljubljani. Za nas bi bilo mnogo boljše, ako bi Slovenija ostala nerazdeljena in mnogo boljše za celokupni slovenski ljudski pokret, ako bi naša ljudstva imelo samo en izrazit deželni zakonodajni zbor. Toda razmere v Jugoslaviji so bile take, da, zlasti potem, ko je Radić v celoti odjlenjal od svojega republikanskega ljudskega programa, ni bilo misliti na kaj drugega. In tako danes dejansko prisiljeni korakamo v boj za štajerski in kranjski deželni zbor, ki se vsaj zaenkrat od daleč ne bo kaj takega, kar je bil deželni zbor pod vodstvom izrazitih ljudskih delavcev dr. Ivana Sustarčiča, dr. Franceta Lampeta, poštana Povišeta, dr. Ivana Zajca itd.

Mi pa moramo najbolj aktivno v ta boj. Kadarkoli je bila naša ljudska stranka v največjih težavah in kadarkoli je obstojala nevarnost, da se ta silno močna ljudska sila razcepi, tedaj je vedno bilo krščansko socialistično delavstvo tista prvina, ki je to stranko ne samo ohranilo, marveč konsolidiralo, vzdržalo in pripeljalo do boljše bodočnosti. Mi danes lahko naglasimo, da smo vedno bili za to, da se v okviru današnje, da bi halkanake zakonodaje, izpelje tisto, kar se izpeljati da. Kajti nasprotno je tudi res, da je naš slovenski delavstvo utrpelo največje škode valed tega, kar se obstoječa zakonodaja sploh ni izpeljavala, niti izpeljavati poskušala.

Zrelomu narodu važne naloge!

Zares: Samoupravna kompetenca je danes tako okrnjena, da je dejansko niti kmet, niti obrtnik, niti delavec v samoupravnih skupščinah (deželnih zborih), ali skratka: delovni stanovci ne pomenijo ničesar. Dejansko pa je cela stvar taka, da niti kmet, niti obrtnik, niti delavec, niti približno ne razumejo vseh tistih težav, katere se njih samih tičejo. Ako torej hočemo mi igrati v bodočnost, more iti naše stremiljenje za tem, da usposobimo naše delavce, naše kmete in naše obrtnike (vse naše delovne stanovce), za to, da bodo sposobni in zmožni najpoprej ukrepati o svojih

lastnih zadevah. Ako pa tega do danes niso zmožni, je potrebno, da jih tega naučimo, in sijajno vseučilišče za to bo za vse te naše delovne stanovce deželni zbor (bodoča oblastna skupščina).

Ali naj volimo SLS ali druge stranke?

Dobro! Tovariši, delavci! Tovariši, krščanski socialisti! Vprašali se boste sedaj: Ali naj volimo svojo staro izkušeno Ljudsko stranko? Ali naj volimo marksistične stranke, bodisi, da so to Bernotove, Kristan-Korunove, ali Hlebec-Gustinčičeve grupe? — Ali naj volimo SDS, stranko, ki se je za izvedbo noč zavzemala, — ali naj se volitev volitev v oblastne skupščine »nepresta« sploh vzdržimo?!

Odgovor.

Ne samo slovensko krščansko socialistično delavstvo, marveč slovensko delavstvo sploh bo pri teh volitvah oddalo svoje glasove za Slovensko ljudsko stranko, ki je danes in ki bo ostala stranka slovenskega naroda iz sledečih razlogov:

1. Marksistične stranke, razbite same v sebi na 7 frakcij, ne pomenijo ničesar in tudi nikakih delegatov ne bodo dobile v deželne zbornice vae države.

2. Ako bi dobili v deželnih zborih (oblastnih skupščinah) vpliv in večino žerjavovci, prononsirani centralisti, potem so te oblastne skupščine že same po sebi skrahirane, kajti srbski centralisti si sami žele to, da bi deželne zbornice dobili v roke tisti ljudje, ki so že itak celokupne deželne imovine in deželne finance prenesli v Belgrad.

3. Ako pa dobi večino tako v kranjskem kakor tudi v štajerskem deželnem zboru Slovenska ljudska stranka, se to pravi, da bo dobila večino tista stranka, ki je vedno stala na tem stališču, da kar je slovenskega, naj ostane slovensko, kar je hrvaškega, naj ostane in kar je srbskega naj ostane srbijsko. Če torej mi dobimo večino deželnega zbora na Kranjskem in Štajerskem, se to pravi, da bodo imeli v celokupni Sloveniji besedo naši slovenski Janezi.

Kaj bode pa te skupščine naredile?

Te skupščine, odnosno kranjski in štajerski deželni zbori bodo lahko naredili jako mnogo ali pa čisto ničesar. Za enkrat: najmanj za dvoje ali troje let so bo bila glavna bitka za finance. Ako se bo kranjskemu in štajerskemu deželnemu zboru posrečilo, da bosta rešila bivšo imovino kranjske in štajerske dežele iz Belgrada ven, da bosta rešila bivše davčne doklade dežele Kranjske in Štajerske ven in da bosta dobila od pristojnih ministrstev samostojne kompetence, — potem bosta ta dva deželna zbora mnogo naredila. Verjetno pa je, da bo ravs in kavs med Ljubljano-Mariborom in Belgradom trajal najmanj troje let. Šela po treh letih bomo mi do nečesa slovenskega prišli. Slovensko delavstvo pa je mnogo interesirano na tem, da se slovenske delavske zadeve opravljajo v Sloveniji sami. Kajti niti Hrvatje, niti Srbi nimajo smisla za slovenske zadeve, marveč se bodo predvsem brigali za svoje hrvaške in srbske zadeve. Vsled tega ne morejo krščanske socialistične delavske organizacije v tej silni volivni barbi priporočati ničesar drugega kakor:

Storite vspehaod svoje volivne dolžnosti! Volite vsi skupaj kandidate Slovenske ljudske stranke! Bitje žerjavovce in strite v prah brezverske socialiste. Zmaga Slovenske ljudske stranke in t

njo zmaga krščanskega delovnega ljudstva naj živi!

Rekli smo, naši fantje in naša dekleta pa bodo storili svojo dolžnost, o tem smo trdno prepričani. — F. Z.

Političen pregled.

DOMA.

Pretekli teden so bili pravoslavni božični pravniki in je vse politično življenje v Belgradu več dni popolnoma počivalo in mirovalo — Italija je sklenila z Madžarsko prijateljsko pogodbo. To je v naši javnosti vzbudilo veliko razburjenje, ker pomenja ta pakt nov neuspeh naše zunanje politike. — Finančni odbor nadaljuje razpravo o proračunu. Splošna razprava se je končala. Finančni odbor je proračun v načelu sprejel s 16 proti 6 glasovom. — Vse naše notranje politično življenje se sedaj giblje v znamenju volitev v oblastne skupščine. Minula dva praznika je bilo v celi državi polno shodov.

DRUGOD.

Nemška kriza vlade se še vedno ni rešila. Hindenburg je poveril sestavo nove vlade dr. Curtiusu. — Na Kitajskem postajajo dogodki vedno bolj zapleteni. Na vseh koncih te ogromne države vre. Kitajci se hočejo na vsak način otresti tuje, predvsem Angležev. — Na Francoskem so se vršile volitve v senatsko zbornico. V splošnem so se izvršile majhne spremembe. Za en ali dva mandata so stranke zgubile ali pridobile. Ogromno zgubo imajo levičarski republikanci, ki so zgubili 18 mandatov. — Veliki fašistovski svet je na svojih sejah sklenil, da ne bo sprejemal novih članov v stranko, pač pa da naj stranka dobiva dotok članstva iz mladinskih organizacij. — Odnosaji med Češkoslovaško in Vatikanom se zadnje čase bolj ša-o. — Vršil se je sestanek baltskih držav. Sklenilo se je, nadaljevati pogajanja za sklenitev jamstvene pogodbe z Rusijo. — Anglija bo sklenila s Turčijo prijateljsko pogodbo.

Za obstoj Bratovske skladnice K. I. D. na Jesenicah.

Z ozirom na odlok g. ministra za soc. politiko, da se ima jeseniška Bratovska skladnica priključiti Osred. uradu za zav. delavcev, je nastalo na Jesenicah veliko razburjenje med delavstvom, ki se je zbralo dne 2. t. m. na velik protestni shod, ki je enodušno sprejel naslednji protest proti nameravani ukinitvi obstoja starostnega zavarovanja v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah.

Gospodu ministru za socialno politiko v Belgradu.

Delavstvo tovarn Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, zbrano dne 2. januarja 1927 na javnem shodu, je razpravljalo o odloku gospoda ministra za socialno politiko, glasom katerega se imajo izločiti te tovarne iz zavarovanja pri Glavni bratovski skladnici v Ljubljani in priključiti zavarovanju Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ugotovilo:

Delavstvo tovarn Kranjske industrijske družbe bi izgubilo z izvršitvijo tega odloka svoje starostno zavarovanje, ki obstoja v tovarni že odkar te tovarne obstojajo.

V starostnem oddelku bratovske skladnice je bilo zavarovanih 1. 1924 1.836 polnopravnih članov, 1.025 žen in 1.517 otrok.

Vsi ti bi prišli, ako bi se izvršila reorganizacija bolniškega zavarovanja z enostavnim zavarovanjem pri OUZDu ob

svoje pridobljene članske pravice in tudi že vpokojeni rentniki bi bili izpostavljeni negotovosti, odkod naj dobivajo svoje pokojnine.

Z ozirom na to zahtevamo, da se tozadevni nalog, izdan od ministra za socialno politiko odnosno ministrstva za šume in rude rudarskemu glavarstvu v Ljubljani razveljavi in, da se pusti sedanje stanje tako dolgo, dokler ne bo zasiguran za delavstvo prizadetih tovarn tako nadaljnji obstoj starostnega zavarovanja, kakor pridobljene pravice članov rentnikov dosedanje provizijske blagajne.

Ta zahteva je tudi zato utemeljena, ker so združeni s tovarnami K. I. D. tudi plavžarne in rudniki, ki spadajo po členu 36. pravilnika k zavarovanju pri bratovskih skladnicah, istotako tudi rudniki, ki sicer trenutno niso v obratu, a so kot taki še vedno priglašeni.

Jesenice, dne 2. januarja 1927.

Ambrožič, predsednik shoda; Ravnik Franc, zapisnikar shoda.

Jugoslovanska strokovna zveza je za pereče vprašanje takoj zainteresirala g. poslanca dr. Gosarja, mu izročila gornji protest, da ukrene vse potrebno, da se ta krivični in nepredvidni odlok ministrstva takoj ukine in delavstvu njegove pridobljene pravice pri Bratovski skladnici pusti nedotaknjene. Delavstvu naj bo ta zadeva resen epomin, da mora stati stalno na braniku svojih pravic. Neorganizirane pozivamo v organizacijo in v naše bojne vrste!

Dr. Lojze Čampa, Berlin:

Pri nemški krščanski strokovni zvezi.

V lepem Wilmersdorfu, zunaj valujočega vele mestnega življenja Berlina imajo krasno palačo, v kateri človek na prvi pogled misli, da imajo stanovanje v udobnosti se kopajoče meščanske družine. Nekaj jih je še — 20 po številu, katerih pa strokovna zveza ne more spraviti iz poslopja. 170 prestopov uporablja zveza sama. — Iz daljšega študija in razgovorov s člani vodstva se da zbrati tole:

Najmočnejše strokovne organizacije so takozvane neodvisne, dejansko socialno-demokratske. Število njihovih članov znaša 3 in pol milijona delavcev in kakih 300.000 nameščencev. Komunisti so ustanovili tudi svojo zvezo, takozvano neodvisno delavsko unijo, ki pa je šla narazen. Nato so spremenili taktiko in šli za tem, da si pribore odločilni vpliv v obstoječi socialno-demokratski zvezi. Komunisti zatrjujejo, da imajo v njej izmed navedenega števila najmanj 1 milijon 250.000 pristavev. Po študiju, spoznavanju obeh listov pa imam vtis, da se komunistom godi kot komunistom v Sloveniji, ko so se pred leti hoteli polastiti socialno-demokratskih konzumov. Kratko: ne gre! Delodajalci so ustanovili in vzdržujejo svojo, od strokovnih organizacij »imenovano« imenovano zvezo, ki bo imela kakih 245.000 članov. S točnimi številkami ti ljudje navadno nočejo na dan.

Liberalci imajo svoje, Hirsch-Dunkerjeve, krščansko strokovno gibanje pa svojo strokovno zvezo. Številčne bo zadnja imela 550.000 delavcev, 450.000 nameščencev in 80.000 drž. uradnikov, tedaj skupaj c. 1.100.000 članov.

Vse strokovne zveze imajo v glavnem dvoje sestavin: delavce in nameščence. Socialni demokrati imajo za delavce »Allgem. deut. Gewerkschaftsbund«, za nameščence pa »Afa« t. j. splošna zveza prostih nameščencev; krščanska zveza pa ima za nameščence »Beamtenbund«, za delavce pa »Gesamtenverband der

christ. Gewerkschaften«, centrala obeh pa je »der deutsche Gewerkschaftsbund«. Med obema zvezama so ožji stiki kot pri soc. demokratih.

Kar se tiče državnih uradnikov, so ti organizirani v splošni nemški uradniški zvezi, ki šteje milijon članov in pri socialnih demokratih, ki pa niso ravno močni.

V oči pade takoj število socialno-demokratskih in krščanskih delavcev in nameščencev. Krščanske strokovne organizacije imajo več nameščencev, a soc. demokrati pretežno večino delavstva. Odkod to? Upoštevati je, da tvorijo katoličani v Nemčiji tretjino prebivalstva, da se na drugi evangeljska cerkev za svoje člane-delavce pred vojno ni dovolj brigala, kakor tudi, da so se posamezni katoliški kraji kot n. pr. Bavarska oklenili preveč konservativizma, agrarizma in jim je soc. demokracija izpodjedla med delavstvom tla. Dalje: da tudi Centrum ni skrbel v slučajih prevzema mestne uprave v svoje roke za strokovno izrabo tega položaja tako kot znajo socialni demokrati. V Avstriji je najbolj klasičen vzgled poprejšnji Luegerjev, sedaj socialno-demokratski Dunaj, v Nemčiji pa n. pr. Köln. Ko so pred vojno centruški na podlagi trirazrednega pruskega volivnega reda dobili v mestni občini Köln večino, se niso zavzeli dovolj zato, da se delavstvo in nameščenec v ogromnih mestnih uradih in podjetjih tudi strokovno organizirajo. Seveda so kraji, kjer kršč. strok. organizacije sploh

ne morejo blizu. Tako imajo n. pr. v Berlinu, ki šteje čez štiri milijone ljudi, komaj 7000 delavcev, 40.000 nameščencev in kakih 2000 železničarjev organiziranih. Isto sliko nudi Saška in Thüringen. Seveda — poudariti je, da imajo tu katoličani ogromno manjšino! A na zapadu, katoliškem delu Nemčije, se drže izvrstno. V saarski kotlini sami šteje njihova organizacija čez 50.000 članov. Centrum sam pa ima absolutno večino nad vsemi strankami. Silno močni so v Porurju, sploh na zapadu. Ali bo bližnja bodočnost nudila drugačno sliko? Je težko reči. Dejstva so: da se odvisni sloji v Nemčiji sploh množijo, da tvorijo sedaj že 70 odstot. vsega prebivalstva; da se kršč. strokovne organizacije trudijo, da pritegnejo člane — delovno ljudstvo k sodelovanju na državi, da združeno dejansko pribore med vojno priborjeni ljudski državi tudi to vsebino; da soc. demokracija ostaja v abstinenci! Dejstvo pa je tudi, da kapitalizem v Nemčiji — kot drugod — še nikdar ni tako cvetel kot sedaj — mednarodno!

Imel sem priliko razgovarjati se o prazniških s hotelskimi uslužbenci. Delničarji, ki so na Silvestrov večer v izbranih hotelih naročevali Gedeck, t. j. že sestavljeno večerjo, za 50 mark ali 800 dinarjev, so za božična oba praznika, ker ni bilo gostov, dali uslužbencem prosto — seveda brez plače! — Klic na popolno levico so tedaj, če ne upravičeni vsaj razumljivi!

(Konec prihodnjic.)

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tobačnega delavstva.

Sestanek v Borovnici. V nedeljo dne 9. januarja t. l. se je vršil v Društvenem domu v Borovnici sestanek lesnega delavstva. Delavstvo je samo prišlo do spoznanja, da brez organizacije ne pomeni ničesar. Sestanek je bil dobro obiskan kljub temu, da se je isti čas vršil v gostilni pri »Godecu« volivni shod socialno-demokratske delavske kmetske zveze. Na sestanku je poročal zvezni tajnik Lombardo, ki je obširno razložil pomen in važnost kršč. socialistične strokovne organizacije, Krekove mladine in našega delavskega pokreta. K organizaciji je takoj pristopilo več članov, kateri dajejo garancije, da bodo zvesti bojovníki za naš pokret, ter da bodo privedli v svoje vrste tudi še vse tiste, ki žal še niso prišli do spoznanja, da je njihova rešitev edinole v vrstah organiziranega delavstva. Tovariši! Plug je zastavljen, od nas samih je odvisno, kako bomo orali. Zato pojdemo na delo vsi, prav vsi, ki živimo iz rok v usta, ker le z delom si bomo priborili svoje pravice, človeka vredno in dostojno življenje. Pa ne samo 20 do 25 delavcev. Vsi moramo enotno in solidarno v boj za pravice, ker le enotni bomo postali močni in kadar bomo močni bomo tudi odpravili vse krivice in nezakonitosti.

Razširjajte »Pravico«!

Jezus Kristus.

I.

Pod gorenjim naslovom je priobčil »Delavec«, glasilo »Združene delavske strokovne zveze« t. j. organizacije marksističnih delavcev, za božični uvodnik razpravo »pod peresa marksističnega sociologa M. Beera. Prevod je oskrbel urednik.

M. Beer je hotel oceniti Jezusa Kristusa na podlagi sv. pisma. Beer trdi, da je Jezus Kristus sin neke rokodelske rodbine iz Nazareta. Kot tak je obiskoval židovsko šolo, čital je preroke, se udeleževal judovskih praznikov, sploh se je udeleževal vročega boja svojega naroda.

S svojo osebnostjo je kmalu zbudil pozornost bližnje in daljne okolice, mnogi so v njem celo videli enega bodočih voditeljev v osvobodilnem boju z Rimljani. Da celo Kristus sam da je bil v začetku potegnjjen v ta val. Toda kmalu se je usmeril v duhovnem smislu. Ne meč, ampak prosvetljenost, prožeta s požrtvovalnostjo bo rešila judovsko ljudstvo. Kajti pisano je: »Moli Boga in samo njemu služi.« In kaj hoče Bog, so oznanjevali preroki: Socialno pravič-

nost, odrešitev revnih, odpravo vsega nasilnega gospostva, ljubezen do vseh ljudi — človeštvo, kinosa vsebi, v svoji notranjosti božje kraljestvo.

Zaradi takih idej so ga zapustili vsi nacionálni Judje, dočim se ga je pa oklepala revna masa.

Na podlagi pridige na gori je Beer še nadalje razpletal nauk Kristusov. Blagovol je revne, zatirane, tiste, ki ljubijo svoje sovražnike. Kajti vsi ljudje imajo le enega Očeta, ki je v nebesih. Božje kraljestvo pomeni obnovo vsega življenja na podlagi človečanske ljubezni do svojega bližnjega.

Jezus je bil živa vsebina kulturnega dela starih prerokov. Propaganda njegova je bila anarho-komunistična. Bil je prevrten element, vsekakor miroljuben prevratnik, toda ravno njegova miroljubnost je bila prevratna. Nadalje konstatira Beer, da Baraba ni bil nikak razbojnik, ampak upornik proti rimske-mu gospostvu.

Od te strani sem bral prvič sliko Kristusovo. Namreč, da se je spraval materialist na to opolzkot pot, da je hotel Kristusa posocialistiti na podlagi sv. pis-

Občni zbor skupine v Celju se bo vršil po sklepu seje skupinskega odbora dne 2. februarja 1927 v prostorih gostilne Perger v Gosposki ulici.

Državni cestarji, strnimo svoje vrste! Pod upravo oblastnih skupščin bodo spadale tudi ceste. Zato bodo imeli drž. cestarji velik interes na tem vprašanju, pri katerem bo moralo društvo državnih cestarjev sodelovati. Tu se bo pokazala velika važnost našega društva, ki združuje cestarje v enoto. Je pa še mnogo tovarišev, ki stoje ob strani in se ne brigajo ne zase in ne za položaj svojega stanu. Moč je le v slogi. Zato kličemo vsem stanovskim tovarišem Slovenije: Pridružite se nam, strnimo svoje vrste in pripravimo našo enotno fronto za delo in borbo, ki nas čaka v bližnji bodočnosti!

Delavska zveza.

Jesenice. Prihodnji petek, dne 21. t. m., ob 8. uri zvečer bo priredila Delavska zveza za Jesenice in okolico javen shod v Kat. delavskem domu na Savi. Ker se dnevni red shoda tiče izključno volitev v oblastno skupščino, zato je dolžnost vsakega krščanskega socialista, da se tega shoda udeleži. Oblastne skupščine za delavstvo ne smejo biti brez zanimanja, zato delajmo, da bo SLS izšla iz teh volitev močna ter pokazala, da hočemo avtonomno Slovenijo. Kandidat Peter Arnez, naš agilen tovariš, nam garantira, da bo kot delavski zastopnik znal delavske težnje na pristojnem mestu res pravilno tolmačiti. Kršč. socialisti in njih prijatelji z Jesenic in okolice pa mu stojimo na strani v svoji politični organizaciji Delavski zvezi, kajti le v združitvi je moč. Zato dne 21. januarja vsi na shod!

Jesenice. Na poziv v »Pravici« ustrezamo želji članov naše Delavske zveze s tem, da podamo poročilo o delovanju odbornikov, izvoljenih na programu Delavske zveze v občinski odbor na Jesenicah, posebno ker gre doba poslovanja občinskega odbora h koncu. Sicer moramo takoj pripomniti, da je težko pisati nam samim o našem delu, kar bi mnogo lažje storil to kak nepristranski opazovalec, saj so seje javne. Na programu Delavske zveze so bili pri nas izvoljeni štirje člani občinskega odbora, katerim je predvsem na tem, da varujejo interese delavstva v občini, kar je lahko razvidno iz debat ob priliki sklepanja občinskega proračuna. Gledali smo na to, da se delavstvo preveč ne obteži in da se dohodki iščejo tam, kjer delavstvo ni preveč prizadeto. Žal, da se predlogi delavskih zastopnikov niso vselej upoštevali, zlasti takrat, ko smo zahtevali, da se išče dohodke od izvoznikov lesa iz naših gozdov. Dela se na to, da se dobi iz Belgrada dohodek od carine (kaldermina), katerega se pobira na vseh obmejnih postajah v korist dotične občine, kateri se pa sme porabiti le za popravilo občinskih cest, potov in kanalizacijo istih, katere vodijo od carinarne. Ko občina dobi ta njen denar, se bodo občinske ceste in pota po možnosti zboljšale, ne da bi se občani obremenili. Zgradil se bode s tem denarjem prepo-

treben vsem zahtevam odgovarjajoči predor pod kolodvorom. Ker bo to delo precej obsežno, (stalo bo čez milijon dinarjev), bo dobilo dela precej brezposelnih. Dalje se je sprejel načrt občinskega vodovoda, kateri bo tako obsežen, da bode odgovarjal vsem zahtevam tako glede pitne vode kakor za slučaj požara. Načrti za vsa ta dela so gotovi in spomladi se bo z delom najbrže že tudi pričelo. Ko bodo ta dela izvršena, tedaj se bode lahko reklo, da delo sedanjega odbora, kateremu načeluje naš župan, ne zaostaja za delom nekdanjega odbora, ki je zgradil novo šolo, savski vodovod ter uredil občinske ceste in pota. Sedanji občinski odbor je pred kratkim dogradil vodovod na Plavžu, dalje resno misli na to, da zgradi občinsko ubožnico, oziroma čaka se samo prilika nakupa primerne hiše, ki bi se v to svrhu preuredila. Za brezposelne se je votirala svota 20.000 dinarjev. Tudi na onemogle delavce se je mislilo. Poslala se je na ministrstvo za šume in rude resolucija, katero so podpisale vse okoliške občine, naj starostno zavarovanje za delavce v takem smislu reši, da bodo isti preskrbljeni za starost in onemoglost. Če opozorimo še na to, da smo ob priliki, ko se je določevala podpora za gospodinjstvo šolo dosegli, da se revna dekleta delavskih staršev sprejme, ne, da bi bile morale biti tam na hrani, kar stane dnevno 10 dinarjev, smo v glavnem povedali, da se v sedanjem občinskem odboru dela in sicer dela tudi za potrebe delavstva.

Davek od zaslužka telesnih delavcev.

Delodajalci morajo odvajati davek s seznamom in duplo tekom 14 dni po preteku vsakega meseca oziroma četrtletja. Pri onih davčnih uradih, v katerih področju se nahaja obratovališče podjetja — torej za delavce pri filijalkah tam, ker je filijalka in za delavce na sedežu podjetja tam, kjer je centrala.

Glede zaračunavanja zamudnih obresti in izvršilnih stroškov se uporabljajo obče določbe, ki veljajo za druge direktne davke, torej se prično zaračunavati šele po preteku 14 dni po zapadlosti.

Kar se tiče seznama samega, bi ga podjetje moralo voditi tako, da bi v njem izkazala poimensko vsakega delavca s pripadajočimi podatki. Ker bi pa to povzročalo podjetjem z velikim številom delavcev obilo zamudnega dela, je delegacija dovolila vsem podjetjem iz točke 6 »navodila«, da v mesečnih seznamih le sumarično izkazujejo število delavcev, vsoto izplačanega zaslužka in na njega odpadajočega 3,3 odstot. davka, toda le pod sledečimi pogoji:

a) da vodijo podjetja takozvano »Kontrolno knjigo delavcev«, iz katere mora biti razviden poimensko posameznim delavcem izplačani zaslužek in odtegnjeni davek za vsak mesec posebej.

b) da imajo davčni organi vsak čas pravico vpogleda v to kontrolno knjigo. Na zahtevo pristojnega davčnega urada ali davčnega oblastva jo mora podjetje tudi predložiti na vpogled. Vendar se to izvrši le izjemoma, v primerih zadostno

ma. Nehote je pa povedal mnogo lepih misli.

Beer je imel težko stališče, nič težjega pa urednik »Delavca« kot prevajalec. V nemščini je pisana beseda »Gott« z veliko, ker je samostalni. Ciril Štukelj se je pa bal zapisati besedo Bog z veliko začetno črko, on je pisal dosledno »bog«. To zgleda pa zelo čudno, ko citira sv. pismo. N. pr. Pisano je: Moli Boga... Citati se navadno dobesedno navajajo. Istotako pozna sv. pismo Je Boga v krščanskem smislu.

II.

Najprej o božanstvu Jezusa Kristusa. Pričnem z evangelijem sv. Lukeža, katerega Beer tudi navaja in prizna, da je Kristus tukaj označil sebe in svoje poslanstvo. Ko je Kristus storil že veliko čudežev, se poda v Nazaret. Po svoji navadi je šel sobotni dan v shodnico in vstal, da bi bral. Dali so mu knjigo. Odprl jo je ter našel mesto, kjer je bilo pisano:

(Izajia 61, 1. 2.) »Duh Gospodov je nad menoj; zato me je mazilil, da oznamim blagovest ubogim; poslal me je naznaniti letnikom oproščanje in slepim

pogled, da izpustim zatirane v prostost in ozanim leto božjega usmiljenja.«

In zaprl je knjigo... in sedel, in vseh oči so bile vanj uprte. Začel jim je govoriti: »Danes je to pismo pred Vami dopolnjeno.« (Sv. Luka 4, 16—21.)

Ko je prišel Jezus v kraje Cezareje Filipove, je svoje učence izpraševal: »Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov?« Dobil je razne odgovore. Nazadnje je spregovoril Simon Peter in rekel: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« Jezus mu je odgovoril: »Blagor ti, Simon, Jonov sin, zakaj meso in kri nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih.«

Jezus je bil izdan in odpeljan v hišo velikega duhovnika. Zbral se je zbor starešin ljudstva, veliki duhovniki in pismouki, ukazali so pripeljati Jezusa pred zbor in so rekli: »Če si ti Kristus, povej nam!« Rekel jim je: »Ako Vam rečem, ne boste verjeli... Toda odložite Sin človekov sedel na danici božje moči.« Rekli so vsi: »Ti si torej Sin božji?« Rekel jim je: »Sem.« (Sv. Luka, 22, 66—71.)

utemeljene sumnje, da davek ni pravilno vplačan na podlagi ovdaj posameznih delavcev ali njihovih strokovnih organizacij in pa v primerih, ko mora davčni urad izdati potrdilo o vplačanem davku v smislu točke 8 odst. 2. — Nikjer pa ni rečeno, da bi imeli delavci sami pravico vpogleda v to kontrolno knjigo brez intervencije davčnih oblastev. Torej organizacije ne morejo podjetje prisiliti, da bi one njim direktno dovolilo vpogledati. Pač pa morajo delodajalci v smislu točke 8 odst. 1. vpisati v potrdilo, ki ga izdajo delavcu ob izstopu iz službe, tekočo številko, pod katero je delavec vpisan v kontrolno knjigo.

c) V tretje skupino (točka 7 »navodil«) so uvrščeni delavci v obratih in podjetjih, ki nimajo industrijskega ali tovarniškega značaja in pa vsi rokodelski pomočniki in trgovski pomočniki v manjših trgovinah (ki ne delajo »na debelo« ali »na debelo in drobno«).

Za delavce te skupine morajo vlagati delodajalci prijave kolekovane s 5 Din, v katerih morajo biti navedeni vsi potrebni podatki posameznih delavcev in sicer: ime, stanovališče, posel, ki ga opravlja, starost in letni zaslužek v prejšnjem letu. Prijave se morajo vložiti istotako kot v prvi skupini tudi tukaj do konca januarja vsakega leta pri davčni odmerni oblasti, katera mu izroči potrdilo, da je prijava vložena.

Delodajalec, ki sprejme delavca na delo med letom mora vložiti davčnemu oblastvu prijavo tekom treh dni po sprejemu, razven, če je davek že pri prejšnjem gospodarju odmerjen in sedanji zaslužek ni večji od prejšnjega. V tem primeru novi delodajalec ni dolžan vložiti nove prijave, temveč zadostuje, če po preteku četrtletja vplača odpadajoči davek ter predloži delavčovo davčno knjžico, kjer davkarija potrdi vplačilo. Tudi glede delodajalcev te skupine vodijo davčne odmerne oblasti posebne sezname ter vpisujejo vanje vse potrebne podatke in spemembe, tako, da imajo o njih vedno tekočo evidenco.

Če delodajalec ne vloži prijave, se odmeri davek na podlagi uradnih poizvedb in podatkov, ki jih dobi zlasti od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki je dolžno postreči odmerni oblasti z vsemi potrebnimi in zahtevanimi podatki.

V slučaju sumnje, da je zaslužek prijavljen prenizko, morajo davčna oblastva predložiti prijavo v oceno cenilni komisiji, ki potem oceni zaslužek in odmerni davek.

Drugeče pa odmerja davek v tej skupini davčno oblastvo (administracija) samo na podlagi nesumljivih in pravilno vloženih prijav, ki so vložene pravočasno, t. j. do 31. januarja vsakega leta, tako da zamore biti davek do konca marca že odmerjen in poslan davkariji v predpis in izterjanje. Odmerni podatki se priobčijo tudi delodajalcem, ki potem jamčijo, da se predpisani znesek v resnici erarju odvode.

Delodajalcem v tej skupini je na prosto dano, da plačajo davek četrtletno v rokih, ki so za prvo skupino meročajni, ali pa mesečno s seznamom, ki je predpisan za podjetje v drugi skupini.

Odločiti se pa morajo že v januarju vsakega koledarskega leta za en ali drugi način plačevanja. Ker pa zaposlujejo ti delodajalci navadno le manjše število telesnih delavcev, je šla delegacija še dalje in jim radi enostavnosti dovolila, da odpremljajo davek lahko tudi četrtletno z imenskim seznamom (in ne mesečno). Onim, ki izberejo ta način plačevanja, ni treba vlagati prijav in drugih naznanil, o katerih je bil zgoraj govor, temveč zanje zadostuje četrtletni poimenski seznam v dvojniki.

Zoper nepravilno odmero tega davka se lahko pritoži (vloži priziv) tako delavec kot delodajalec. Če je tak priziv naperjen proti odmeri, ki jo je izvršila cenilna komisija za prvo in deloma tretjo skupino, predloži tak priziv davčno oblastvo delegaciji z mnenjem cenilne komisije. Vse druge prizive pa davčna oblastva predlože delegaciji in stavijo svoj lasten predlog, če je prizivu ugoditi ali ne.

Pritožbe delavcev proti višini odtegljajev po delodajalcih rešujejo davčna oblastva (za drugo skupino po vpogledu v kontrolno knjigo) s pristavkom, da je proti rešitvi pritožbe dopustna nadaljnja pritožba na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani.

Tedenske novice.

Lep dar »Pravice«. »Runc«, usnjarska in čevljarska zadruga v Trzinu, je poslala za tiskovni sklad »Pravice« 1000 Din. Zadrugi se za dar najlepše zahvalujemo in ji želimo v njenem delovanju za dobrobit tržiškega delavstva najlepšega uspeha.

Delavska predstava v ljubljanski operi. V soboto 15. januarja se bo vršila v ljubljanski operi predstava za delavce in nameščence. Predvajala se bo komična opera »Seviljski brivci«. Cene so polovične. Vstopnice se dbe vsak dan od 10 do 12 dopoldne in od pol 6 do 9 zvečer v prosvetnem odseku Delavske zbornice v Gradišču št. 2, v soboto pa pri operni blagajni.

Poštna tatvina v Ljubljani. Iz poštne avtomobila, ki prevaža po mestu pošto, je pretekli teden nenadoma izginila denarna vreča, v kateri se je nahajalo 80.000 Din. Tatvino je opazil ambulanti poštari, ko je v pošto pošiljal oddal na glavni pošti. Policija je aretirala pet oseb, katere so bile osumljene tatvine. Pri strogi preiskavi je prišel tatvino sofer poštne avtomobila Ivan Mandelj, ki je zmaknil denarno vrečo iz voza v trenutku, ko so drugi prevzemali pošto na kolodvorskem poštnem uradu.

Predrami vlomilec v Laškem. Pretekli teden so »čelej« se nerani vlomilci izvršili veliko tatvino v rudniškem konzumu v Laškem. Prekopali so pol metra debel zid ter skozi odprtino dospeli v poslovne prostore. Odnegli so raznega blaga v vrednosti 28.031.15 Din in sicer na ta način, da so blago spravili v vreče ter odnesli skozi luknjo v zidu. Ena vreča z napisom »Kniker« in star dežni plašč so pozabili trgovini.

Nesreča s vojaško patrono. I. Kavčiču v Škofji Loki je pri piljenju ekalodi-

rala v roki vojaška patrona. Pri tem mu je odrgalo na levi roki par prstov in razmesarilo spodnji del obraza. Moral je iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

Levo, desno vse od vrata, korupcija in nesnaga, čist ohranil je značaj le brez dvoma »BUDHHA« čaj! Velika dediščina. Mizar v Subotici Gijuro Ziegler je podedoval po svojem stricu v Ameriki 4 in pol milijonov dolarjev. Ko so vprašali kaj bo začel s tolikim denarjem je odgovoril, da bo zidal v Subotici hiše, da ublaži stanovanjsko mizerijo, da bo zaposlil v svoji delavnici veliko število delavcev in dal končno mestni občini večje posojilo, da modernizira mesto.

Volčki v Hercegovini. V notranjosti Hercegovine so se pojavile veliki črede gladnih volkov. Zveri napadajo pri belu dnevu vas in povzročajo prebivalstvu veliko škodo. V vasi Jasik so razurjali volku kmetu 25 ovac, drugod zopet konje. V bližini Jablanca so se lotili celo skupine kmetov, ki pa so se juhaško branili ter ubili deset volkov.

Ujeta roparska tolpa. V gozdovih pri Vinkovcih je tamkajšnje orožništvo zasledilo roparsko tolpo, ki je že dalj časa, kakor smo že poročali, ogrožala sremške kraje. Roparsko tolpo tvori 19 moč. Orožniški poročnik Novakovič je šel s večjim številom orožništva na zasledovanje. V nekem gozdu se mu je posrečilo roparje obkoliti. Med njimi in roparji je nastala pravcata bitka. Dva orožnika sta dobila težke rane, dva pa lahke. Vendar se je orožništvu posrečilo, da je tolpo zajelo, in sicer devet po številu.

Veliko izgubo na denarju in zdravju pomeni uživanje prave kave. Ne samo, da nima kava nič redilnega v sebi, uničuje celo organizem. In vse to je treba še drago plačati. Da popravijo vsaj nekoliko izgubo, pridevajo gospodinjice pravi kavi žitno kavo. S tem je izmanjšani izdatek, hranilna vrednost pijače je pa povečana. Razumne matere gredo še dalje: predvsem otrokom ne kuhajo nič prave kave, in spretna kuharica zna pripraviti celo odrasle, da je mogoče tudi iz same žitne kave pripraviti okusen zajutrek. Ni pa važno, če so čevlji iz teletjega, kozjega ali konjskega usnja in tudi ne, če je kruh pšeničen, ržen ali ječmenov, pravtako je razlika med žitnimi kavami. Kdor bo vse to premislil, se bo odločil samo za rženo kavo, ker ima največ hranilnosti. Izbral bo rženo Ziko, ker je baš Zika pripravljena po osebne tehnične postopku tako, da

je mogoče s kuhanjem izločiti iz nje prav vse hranične vrednote. Pazite zato pri nakupu na znamko Zika!

Krekova mladina.

Vse podružnice opozarjamo, da se pripravljajo večja reorganizacija našega poslovanja in se bodo v kratkem pripravile vse tiskovine, ki so potrebne za redno in točno poslovanje. Apeliramo na vse podružnice, da se striktno izvajajo vsi sklepi zadnjega občnega zbora in I. plenarna seja. Socialna šola se vrši do preklica redno kot dosedaj. Vsa predhodna obvestila izostanejo. Knjige, ki so jih podružnice naročile, se v kratkem razpošljejo. — Centralno tajništvo.

Socialna predavanja se bodo vršila prihodnji teden: na Jesenicah, v Preski, v Zalogu, v Trbovljah in Celju.

Krekova mladina Ljubljana bo imela v petek, dne 14. t. m., svoj redni teden-ski sestanek na kar opozarjamo vse naše člane, da se sestanka gotovo udeležijo. — Odbor.

Trbovlje. Naša knjižnica lepo uspeva, a ni še tako kakor bi bilo želeli. Vsebuje sedaj že lepo število 120 knjig, ki so večinoma poučne vsebine. A dobijo se pa tudi lepe in mične povesti in pesmi. Da vsebuje knjižnica danes tako lepo število knjig je odvisno samo od agilnosti članov in članic, ki so pobirali in zbirali knjige pri darežljivih ljudeh. Da pa bomo našo knjižnico še bolj zalozili z lepimi knjigami, hočemo pridno zbirati prispevke za njo. Ker le v dobrih in poučnih knjigah bomo našli marsikaj, kar nam bo v življenju koristilo. Knjige se izposojujejo le na izkaznice, ki se dbe pri knjižničarju tov. Vranko, vsako nedeljo od 9.—11. ure dop.

Krekova mladina Semberje-Zadobrova. V soboto, 9. t. m. se je vršil lep sestanek naše podružnice, na katerem so govorili zastopniki centrale in nas podpirali k vztrajnemu delu za procvit naše podružnice. Delovanje naše podružnice je nekoliko zaostalo — a bomo šli sedaj s tem večjo vnamo na delo.

Jesenice. Socialna šola Krekove mladine na Jesenicah gre razveseljivo svoja pota naprej, kar nas mora bodriti in razveseljivati pričo okolnosti v katerih se nahajamo. Predavanja o delavskem tisku, bedi, in njega samopomoči so dosedaj pokazala, da je še marsikaj med nami nerazčiščenega. Posebno poglavje o delavski samopomoči bi bilo vredno, da bi ga slišali tudi tisti, ki pravijo, da so socialno čuteči. Opozarja se pa obenem vse obiskovalce šole, da se je

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vsaki dobro asortirani kolonialni trgovini.

Sicer je pravzaprav celo sv. pismo nove zaveze dokaz božanstva Kristusovega. Navedel sem tri najizrazitejše slučaje, ko Kristus tako jasno izpove, da je Sin božji, da je vsak dvom izključen. Tisti, kateri hoče spoznati Kristusa iz sv. pisma, ga mora sprejeti za Boga, sicer potvarja sv. pismo.

Sv. pismo je brez dvoma najgloblja knjiga, ki se peča s človekom, s človeško družbo in z odnosom človeka do samega sebe, do dobrin tega sveta in sploh do človeške družbe. Dosedaj še ni izšla knjiga, ki bi prekosila sv. pismo v tem oziru. Kristus je prišel na svet, da ustanovi svojo družbo. Vsak član te družbe mora biti v popolnem skladu z njenimi načeli. Hinavščino, razdvojenost zametuje. Zahteva celo dušo. Kajti le taki značaji so sposobni in poklicani, da širijo ideje Kristusove. Zmotna je trditve Beera, da je bil Kristus anarhist in komunist. Kristus ni nikoli nastopil proti oblasti ali proti takratnemu družbenemu redu. Saj je znan rek: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.« Pa vendar je položil sekuro na korenino tedanje družbe. Niti en slučaj ni znan, da bi nastopil Kristus proti za-

sebni lastnini. Poudaril pa je, da je lažje priti kameli skozi šivankino uho, kakor pa bogatino v nebesa. Odločno je obsodil človeka in s tem tudi družbo, ki bi si postavila za svoj cilj le pridobivanje premoženja; torej načelne in dejanske materialiste. Kristus ni bil nasilnež, ampak krotak in ponižen. Pa vendar se je stresel ves takratni moderni svet pred njegovimi nauki.

Ko je bil križan, je zapustil svojim učencem le svoj nauk, predvsem pa ljubezen. Kdo bi mislil, da bo človek, ki se bliža Rimu ubog, bolj beraški, edino premoženje tvori popotna palica, preobrnili rimsko gospostvo. Bil je le navaden ribič, pa vendar močan. Kajti v srečo je nosil s seboj božje kraljestvo, popolno soglasje med svojim življenjem in Krisusovim naukom. Prav ima Beer, da je taka moč hujša kakor vsako orožje in vsaka temu nauku nasprotna oblast. Iz tega pasledi, da delajo tovariši v nasprotnem tabornu krivico nam, krščanskim socialistom, ko trdijo, da vera lomi peruti vsakemu poletu. V družbi pride v poštev v prvi vrsti

značaj. Značajan človek je pa zopet le tisti, katerega dejanja se popolnoma skladajo z njegovo vestjo. V tem tiči pa tudi skrivnost prvih kristjanov, da so šli na morišče z veseljem. Skozi smrt so šli v zmago. Značilno je tudi to, da je vladal v krščanskih družbah skozi celo dobo preganjanja vedno isti ogenj, ker so imeli med njimi glavno besedo le izkristalizirani značaji. Slabosti so se pričeli porajati šele v dobi, ko je krščanstvo popolnoma zmagalo. Tudi danes ni vse tako, kakor bi moralo biti. Dobro vemo, da marsikdaj ne izpolnjuje krščanska družba svojih nalog. Poznamo podjetja, ki so v krščanskih rokah, pa uboga delavka zasluži na uro komaj od dva do tri dinarje. Dobro vemo, da ni krščansko, če se nalaga peza raznih kriz na ramena šibkejših, dočim se gospodarji v prav ničemer ne omeje in dočim imajo razni ravnatelji razkošne plače, razkošna stanovanja in razkošne avtomobile — vse na račun podjetij. Človek je le toliko vreden, kolikor se more udeležiti v družbi. Šibkejši lahko pogine. Tudi med katoliškimi podjetniki vlada liberalni duh.

Včasih se mi zdi, da smo v razmerah, ki so vladale ob nastajanju krščanstva. Družba hrepeni le po lagodnosti, po uživanju in blagostanju na račun mase. Kakor takrat, razmere so tako napete, da mora priti izprememba. Družbo bo preobrazil zopet proletarec. Toda ali se naj naslanja na materializem? Ta prinaša samo nesrečo.

Iz materializma se je izkotal liberalizem, kojega cilj je neomejeno vladanje, pohlep po denarju in po uživanju.

Materializem je rodil tudi marksizem in sicer iz nevoščljivosti proti bogataštvu. Kdor more doseči blagostanje, gre navadno med izkoriščevalce; kdor pa ni v takem položaju, prijadra pa v zatohle svobodne ljubezni.

Taka načela pa ne morejo tvoriti veljavnega kamna človeške družbe.

Proletariat ima le eno sredstvo, ki vodi do sreče: da se oklene Kristusa, da zida svojo bodočnost na vogelni kamen, ki je tako močan, da se bo vsakdo razbil, kdor bo padel na njega, na vogelni kamen, ki je po zatrdilu Kristusovem tako težak, da ga bo strl, na kogar pade.

A. M.

stalno udeležujejo, da bo uspeh popolnejši. Prihodnja šola se bo vršila v nedeljo, 16. januarja ob 9 dopoldne. Krekovi dolžnost vas veže, da nobeden brez tehničnih razlogov ne izostane.

Dopisi.

Ljubljana, V petek, dne 9. t. m. se je vršil v prostorih konzuma na Kongresnem trgu izredno številno obiskanih mestnih delavcev, ki ga je vodil tov. Vovko. Pristopilo je večje število novih članov k organizaciji. Strokovna organizacija mestnih delavcev je stala vedno na braniku pravic svojih članov in stvarno delala na zboljšanju polčaja. Zato je pridobila zaupanje delavstva, ki se ji vedno pridružuje. Na sestanku je govoril ob navdušenem odobravanju dr. Stanovnik. Glavni tajnik Gajšek je izpregovoril novim članom nekaj bodrilnih in navduševalnih besed, za katere je žel veliko odobravanje. Končno je govoril kandidat za Ljubljano g. Rojina o oblastnih skupščinah in volitvah. Njegova izvajanja so navzoči zelo odobraval. Naprej po začetni poti!

Zagorje ob Savi, V ponedeljek, dne 10. t. m. se je poročil tajnik Strokovne zveze rudarjev in načelnik Ljudske stavbne zadruge v Zagorju, tovariš Viktor Flisak z gospodično Francko Kosovo iz št. Jurja pod Taborom. Našemu vrlu tovarišu iskreno častitamo.

Celje, V tovarni Weaten se je bila zadnja časa ostra borba za 8 urni delavnik. Znano je, da se v tovarni, kjer je zaposlenih nad 1000 delavcev dela skoraj stalno po 10 ur na dan, ne da bi za nadurno delo glasovalo delavstvo, in ne da bi v to privolila pristojna Inšpekcija dela, a kaj še da bi za nadurno delo prejelo delavstvo zakonito 50% nadplacila. V zadevi so intervenirale strokovne organizacije za ponovno pri-

podjetju, a brez uspeha, interveniral je zastopnik D. Z. v Celju tudi brezuspešno, naker se je D. Z. obrnila s pritožbo na Inšpekcijo dela v Mariboru. In to je tisto, zakar to poročamo. G. inspektor se je zglasil v pisarni tovarne, zaslusal javno nekaj delavcev, ki so seveda v pričo višjega uradništva iz strahu izjavili, da so z razmerami zadovoljni. G. inspektor je sestavil zapisnik in poročal Del. zbornici, da njena pritožba ni bila utemeljena in upravičena. Vsled tega se je D. Z. pritožila nad postopanjem g. inspektorja v Mariboru, na ministrstvo za soc. politiko. Ali se prizadeje gospod inspektor zaveda svoje dolžnosti? Pokazal je z dejanjem, da ga ne briga ne zakon in ne delavstvo. Ker je tako ravnal, zahteva delavstvo zadoščenja. G. inspektor naj prejme zaslužen plačilo in naj gre.

Za tiskovni sklad.

Za tiskovni sklad »Pravice« so darovali: Po 5 Din: Oprešnik Ivan, Ribisel Rudolf, Brnica; Anton Škerbec, Videm ob Savi; po 10 Din: Jakob Draksler, župan, Peter Gorjup, Dol pri Hrastniku, Al. Neudauer, posojilnični tajnik, Gor. nja Radgona; 15 Din: Franjo Kerec, Prosečka vas; po 20 Din: Blaž Babič, posestnik, Dol pri Hrastniku, Tomazin Matej, kaplan, Cerklje ob Krki, dr. Rok Jesenko, odvetnik, Sevnica; 25 Din: Ivan Lovrač, Medija-Izlake; po 30 Din: Anton Mešič, Polzela, dr. Ivo Česanik, odvetnik, Novomesto; po 50 Din: Alojzij Peterlin, učitelj, Kočevje, Andrej Mur-nik, Cerklje pri Kranju, Dr. Anton Bre-celj, Ljubljana; po 100 Din: dr. Juro

Adlešič, odvetnik, Ljubljana, Alojzij Kronovšek, Parizlje; Krekova mladina, Ljubljana, 400 Din in »Runo«, usnjarska in čevljarska zadruha v Trzinu 1000 Din. Vsem darovalcem najlepša zahvala!

Za žene in dekleta.

Špehovka (špehova potca). Najprej raztopi v dveh žlicah mleka 2 dkg droži in košček sladkorja ter pusti vzhajati. Nato vlij v skledo ¼ litra gorkega mleka, ga osoli, mu prideni za oreh masla, 2 kepici (ali eno peščico) sladkorja, 1 jajce in vzhajane droži (germ) vse dobro zmešaj, potem pa zasuj pol kilograma moke in stepaj ¼ ure. Potresi testo z moko (pokrij s prtičem in postavi na gorko, da vzhaja. Med tem vmešaj v skledi 10 do 14 dkg dobre svinjske masti, pridaj ji ščep cimeta in 2 rumenja. Vzhajano testo razvaljaj za pol prsta na debelo pomaži s pripravljenim nadevom (ocvirki) potresi z žlico in zvij v zavitek. Tega položi v dobro nama-zano kozo (model), ki jo postavi na gorko, da špehovka vzhaja. Nato jo po vrhu namaži z raztepenim jajcem in speci, pečeno pa zvrni na krožnik, potresi s sladkorjem in deni gorko na mizo. Špehovko lahko napraviš iz polovice pšenične in polovico ječmenove moke.

Zdravilni čaj. Deni v liter vode toliko posušenega lipovega cvetja, kolikor ga moreš prijeti, in eno polno žlico posušenih bezgovih jagod ter pusti, da vre 5 minut. Nato ga odcedi, prideni par koščkov sladkorja in malo limonovega soka in postavi prav vroče na mizo.

(Napravi ga po potrebi. To navodilo je za 4 osebe.)

Topla limonada. Deni v lonec ¼ litra vode in 8 dkg sladkorja. Ko voda zavre, jo odstavi in primešaj sok 1 limone. Toliko za eno osebo.

Za kratek čas.

Tja in nazaj. Sprevodnik: »Prosim, vozne karte!« — Muhič: »Preketo vendar, da je ne najdem. Nič! Nikjer nič! Vzame naj me takoj pet sto vragov, če je nisem res imel. Aha, tukaj je ta vrag — v Pittsburgh!« — Stara ženica: »Očka, veste, če boste tako preklinjali, pridete s svojo karto preje v peklo, ne go v Pittsburgh!« — Muhič: »Nič ne de, saj imam retur-karto...«

Razlog. Mama sinčku: »Zakaj pa nisi povedal, da je služkinja ubila vrč za vodo.« — »Podkupila me je, naj je ne izdam!« — »Kako?« — »Dva dni me ni umivala.«

Kaj je najpotrebnejše. Skopa gospa potuje v kopališče. Drug dan se pripelje za njo njena služkinja, kateri je nek mlad mož pomagal nositi prtljago. — »Kdo je to?« jo vpraša. — »Moj fant!« — »Vaš fant? Kako pa pride on sem?« — »Saj ste mi vendar rekli, da naj vzamem s seboj samo najpotrebnejše!«

Kako bi se složili poboljšati? »Kaj želite za večerjo?« vpraša ravnatelj jetnišnice jetnika, kateri bi imel biti naslednji dan obešen. — »Lahko jeste in pijete, karkoli hočete!« — »Oh, da me niste tega vprašali pred tremi meseci, bi se ne bil zgodil ta umor!«

Vrednost denarja: za 1 dolar dobijo 58,70 Din; za 100 frankov 225 Din; za 100 lir 243,50 Din; za 100 avstrijskih šillingov 800 Din; za 100 čeških kron 168 dinarjev; za 100 nemških mark 1350 dinarjev.

NAJBOLEJŠE IN SOLIDNO SIE POSTREŽENI V TRGOVINAH

FRANC PAVLIN, LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 3

PODRUŽNICE: TRG TABOR ŠT. 4, BORŠNIKOV TRG ŠT. 4.

Pierre L'Ermitte:

Žena z zaprtimi očmi.

Iz francoščine prevedel L. S.

Melanija, razdražena po tem molbanju, čigar očeta se ni nikoli posluževala, začne takoj s so-vražnostmi na službenem mestu.

»Že vem, kam meri! Če sem jaz za kako obleko, bo to za Marijo, kaj vzrok, da bo hvalila drugo.«

»Ampak, Melanija, bodite brez skrbi, da bom kdaj presojala vaše omake...«

»Mogoče, toda jaz sem tukaj že pet let in lahko sežem preko svojih omak!... Ah, komaj ste prišli, pa bi me že hoteli zadaviti... me zapreti med moje ponve, me prikavati v kuhinjske jedi.«

»No, no,« posreduje gospa, »nihče vam ničesar ne pravi... Nobenega vzroka nimate, da se tako togotite.«

»Jaz vem, kar vem... in vidim naprej, kaj pride... Stare oči ni treba učiti spakovanja.«

»Pa saj ni niti štiriindvajset ur, odkar je dekle tukaj!...«

»Čisto res!... Navaditi hočem to-le dekle, da bo znala, kako je treba hoditi.«

»Kaj hočete s tem reči?« vpraša Marija.

»Da hodite, kakor jaz hodim in kakor želi tudi gospa... Kaj ne, gospa?«

»Brez dvoma!... A zdaj se mi, Melanija, da ste nocoj nekoliko prebojevit?«

»Kaj hočete!... Jaz ne maram licemerje in jih ne bom mogla nikdar! In s temi besedami je mogočno zapustila shrambo.

Ko sta ostali sami, vpraša gospa Marijo:

»Ali je prišlo že do kaknega prepira med Melanijo in vami?«

»Ne, gospa.«

»Ah, ta Melanija, dobra ženska... zelo poštena!... Uživa moje popolno zaupanje, toda so dnevi, ko je zelo natakajena... Nikar se tega ne jemljite preveč k srcu; tudi napram meni ni bogve kak obzirna a svojimi neljubimi nastopi. In vendar sem ji zelo dobra... Končno pa nisva prišli

semkaj, da bi govorili o Melaniji, marveč o oblekah. Ta obleka iz modrega žameta vam torej res ne ugaja?«

»Gospa, nemara ne želite uslužnega odgovora?«

»Ne, vaše iskreno mnenje želim.«

»Nikarte nikoli obleči tisto obleko.«

»Kaj vam na njej ne ugaja?«

»Vse. So obleke, o katerih se da razpravljati zlasti glede na različnost nagibov in osebnih okusov. So pa tudi take, o katerih je vsaka sodba odveč. Vaša modra obleka, gospa, spada v to vrsto. Nisem je še videla na vas, pa sem prepričana, da bi name učinkovala z istim dojmom. Ta obleka...? Kaj naj rečem...? Ima pač vse proti sebi: barvo, ki je na človeku nekaj strašnega, blago, obšitke...«

»Ampak, dekle moje, to so prelestne čipke, vse prečkane a svilo.«

»Pravda jih je, gospa... In potem tudi niso dobro razmeščene...«

»Čprav... toda glede barve ima Melanija le prav... Sem namreč — kako bi rekla? — nekoliko preveč pri barvi.«

»Črna popravi vse tako lepote.«

»Veste, jaz tako ljubim živo barvo... barve!... Barva, to je veselo, je raznovrstno, je vidno!... Toda črna, ta pa je tako »pogrebniškar.« Človek ima še vedno dosti časa, da se je nanosi, črni!«

»Črna je v nekem razdobju življenja barva, ki se ženi najbolje poda.«

»Kako veste to?«

»Zmeraj sem vedela, gospa.«

»In vendar, ako bi vam povedala ime slavne tvrdke, iz katere prihaja ta modra obleka, in pa ogromno ceno, kolikor me je stala...«

»To pač nihče ne dokazuje, gospa.«

»Videla sem jo najprej na drugi, na gosposki za pomejanje oblek. Učinkovala je naravnost sijajno.«

»Hm...«

»Videli jo boste, ko jo bom oblekla zvečer morda že v nekaj dneh... pri prvem sprejemu. Radevedna sem, če ne boste ob električni svetlobi spremenili svojega mnenja.«

»Ne verjamem, gospa.«

»Oh, mlado-ti!...«

In gospa Hughe poboža s prijazno kretuljo Marijo Durand po licu.

»Menim, da se bova kljub modri obleki dobro razumeli.«

Nato se je v hipu zopet zresnila:

»S čim ste davi postregli mojemu sinu?«

»Z belo kavo, kruhom in sirovim maslom,« gospod Ludovik si je želel sifon.«

»Sifon!...«

Gospa Hughe vzdihne in preide od modre obleke k lilasti. Previdno jo izvleče, rekoč:

»Ta-le se vam bržčas ne bo nič bolj dopadla?«

»Zelo mi je žal... tako rada bi napravila gospo veselje!«

»Življenje ni lahko... uboga moja Marija!«

»To pot sem popolnoma istega mnenja, gospa.«

»In pravite, da imate dvajset let!...«

»Imam dvajset let...« ponovi Marija, proč v daljavo, v daljno daljavo...

Ko je bil pregled oblek končan, je opazila Marija Durand, da je bila izmenoma govorila v drugi in tretji osebi, kar pa v resnici v tej hiši kaj takega dozdnevno ni bilo velike važnosti.

»Ne pozabite, da nocoj vi strežete pri večerji, Marija!«

»Ne, gospa.«

»Ali boste znali?«

»Poskusila bom...«

»Saj niste še nikoli stregli?«

»Ne, gospa...«

»Končno je Melanija tu... Povedala vam bo splošna pravila... Dopolnila bom potem jaz.«

»Dobro, gospa,« je rekla Marija in zaprla oči.

Osmo poglavje.

Obednica Hughovih je najlepša soba v vsej hiši.

Povsod v njej slavi zmagovalje nova umetnost s svojo težko masivnostjo.

Radi kasne sinove vrtnice kosila takorekoč niti bilo ni. Sicer pa je bil gospod Hughe telor-niral iz tovarne, da ne pride domov prej kot zvečer.

zlatu uro za nameček?

Tako se je slišalo in se sliši pogostokrat, če ta ali oni preveč »gliha«. Danes se pa dela reklamo

res celo z zlato uro, a dobi jo izmed več tisoč odjemalcev le oni, ki je tako srečen, da kupi določeni kos blaga.

Ni pa tako pri l. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani, kjer si vsak član s tri-

procentnim popustom, ki ga dobi od izkupička, more sam kupiti zlato uro.